

**KRAJOWA SEKCJA NAUKI
NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"**

ul. Waryńskiego 12, pok. A 221
00-631 WARSZAWA
tel./fax (0-22) 825-73-63, tel. (0-22) 234-98-78
e-mail: ksn@interia.pl
<http://www.solidarnosc.org.pl/~ksn>

**POSTULATY
KRAJOWEJ SEKCJI NAUKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”
DO RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
DOTYCZĄCE WSPÓLDZIAŁANIA
z MINISTERSTWEM NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
oraz ZAGADNIEŃ FINANSOWYCH i PRACOWNICZYCH**

Warszawa, 26 stycznia 2007 r.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” - uznając dialog społeczny z przedstawicielami rządu RP w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego za swój obowiązek - jednocześnie zauważa, że warunki i praktyka tego dialogu w ostatnim czasie uległy znacznemu pogorszeniu. Także regres w kształtowaniu środków finansowych z budżetu państwa na realizację zadań szkolnictwa wyższego, trwający od dwóch lat i zaplanowany na rok 2007, oraz w nauce – trwający od wielu lat, skłania nas do wystąpienia z następującymi postulatami:

1. Należy wyjaśnić i uzgodnić wzajemne relacje oraz sposoby komunikowania się Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”.

Uzasadnienie

Obecne odniesienia mają znamiona kryzysu. Jego przejawem jest niedocenywanie i pomijanie Krajowej Sekcji Nauki jako partnera społecznego i jednego z przedstawicieli środowiska naukowego i akademickiego do współpracy z Rządem w sprawach szkolnictwa wyższego i nauki.

KSN NSZZ „Solidarność” - jako partnera społeczny – podtrzymuje deklarację bezpośredniej współpracy z rządem w sprawach szkolnictwa wyższego i nauki, w tym w przygotowywaniu ustaw i rozporządzeń na etapie ich projektów roboczych. Rozmowy o projektach nowych regulacji w części dotyczącej spraw pracowniczych powinny mieć postać formalnych negocjacji. Część kontaktów, mogłaby mieć charakter roboczy, ułatwiający płynne rozwiązywanie problemów bieżących.

2. Opracowanie wieloletniego programu poprawy finansowania badań naukowych i prac rozwojowych (jako istotnej części wieloletniej strategii rozwoju nauki), a w projekcie budżetu państwa na rok 2008 przyjęcie środków finansowych na badania naukowe na poziomie nie niższym niż 0,6% PKB.

Uzasadnienie

Finansowanie badań naukowych z budżetu państwa w Polsce jest dziś prawie o połowę niższe w stosunku do poziomu 0,6% PKB postulowanego wielokrotnie w ubiegłych latach przez Krajową Sekcję Nauki jako ostrożny wstęp do Strategii Lizbońskiej - dający cię szansy na uruchomienie efektów synergii, osiąganych drogą łączenia finansowania badań naukowych z budżetu i ze źródeł pozabudżetowych. Ustawa z dnia 8 października 2004 roku o zasadach finansowania nauki w art. 1, ust.3 zawiera regulację „Wydatki na naukę ustala się w ustawie budżetowej w wysokości zapewniającej dojście Polski do poziomu wydatków wynikających ze Strategii Lizbońskiej”. Regulacja ta od czasu jej powstania jest regulacją „pustą”. Kolejne budżety są uchwalane przy całkowitym ignorowaniu tego artykułu obowiązującego przecież prawa. Jednocześnie wszelkie źródła statystyczne pokazują, że finansowanie nauki z budżetu państwa w Polsce należy do najniższych w Europie.

3. Przyjęcie w projekcie budżetu państwa na rok 2008 środków finansowych w wysokości gwarantującej realizację wynagrodzeń pracowników publicznego szkolnictwa wyższego według relacji 3:2:1:1, przyjmując średnie wynagrodzenie w grupie asystentów na poziomie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 151 Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym wysokość minimalnej i maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego w odniesieniu do poszczególnych stanowisk oraz wysokość i warunki przyznawania innych składników wynagrodzenia tak, aby wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w uczelni publicznej, w poszczególnych grupach pracowników w relacji do kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla pracowników wymienionych w art. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.) nie była niższa:

- a) w grupie stanowisk profesorów - od 391,8 %,
 - b) w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców, starszych kustoszy dyplomowanych, starszych dokumentalistów dyplomowanych, kustoszy dyplomowanych i dokumentalistów dyplomowanych, a także adiunktów bibliotecznych i adiunktów dokumentacji i informacji naukowej - od 261,2 %,
 - c) w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów, instruktorów, asystentów bibliotecznych, asystentów dokumentacji i informacji naukowej - od 130,6 %,
 - d) w grupie pracowników nie będących nauczycielami akademickimi od 130,6 %
- kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej.

Spełnienie tych ustawowych ustaleń wobec pracowników zatrudnionych w szkolnictwie wyższym wymaga zaplanowania w projekcie Budżetu Państwa odpowiednich środków finansowych. Kwota na działalność dydaktyczną przyjęta w budżecie państwa na 2007 rok nie spełnia intencji ustawodawcy przyświecającej uchwaleniu trzyetapowego systemu poprawy wynagrodzeń w roku 2001. Po szerokiej dyskusji pod koniec lat dziewięćdziesiątych uzgodniono, że pożądanym elementem ładu płacowego będzie

ukształtowanie przeciętnych wynagrodzeń pracowników szkolnictwa wyższego w odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej wg relacji 3:2:1:1 (profesorowie, adiunkci, asystenci, pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi). Zgodnie z tą relacją zostały obliczone procentowe odniesienia wyszczególnione w art. 151 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 2005 roku.

Uwzględniając powyższe odniesienie do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej środki finansowe na wynagrodzenia w szkolnictwie wyższym w 2008 roku powinny gwarantować utrzymanie i stabilizację ładu płacowego w uczelniach zgodnie z intencją ustawodawcy i konsensusem społecznym. W 2007 roku został „zamrożony” poziom najniższych wynagrodzeń przy jednoczesnym rozwarciu nożyc płacowych. Jest to niezrozumiała działanie MNiSW, tym bardziej, że deklaracje Pana Premiera są całkiem odmienne.

4. Postulujemy zwiększenie środków finansowych na wydatki rzeczowe w kolejnych budżetach szkolnictwa wyższego tak, aby stanowiły nie mniej niż 20% dotacji dydaktycznej.

Uzasadnienie

W ubiegłych latach wielokrotne cięcia środków na wydatki rzeczowe doprowadziły do sytuacji karykaturalnej. Udział tych środków w dotacji dydaktycznej stanowi obecnie około 5%. Przywrócenie postulowanego poziomu finansowania wydatków rzeczowych jest niezbędne dla utrzymania normalnego funkcjonowania uczelni. Jest to tym ważniejsze, gdyż dane statystyczne wyraźnie wskazują, że dochody pozabudżetowe wielu szkół wyższych ostatnio z roku na rok maleją.

5. Postulujemy, aby środki finansowe na pomoc materialną dla studentów i doktorantów oraz na wsparcie systemu pożyczek i kredytów studenckich powinny być w dalszym ciągu systematycznie zwiększane. Postulujemy, aby w 2007 roku środki te osiągnęły znaczący przyrost.

Uzasadnienie

W dalszym ciągu środki kierowane na pomoc materialną dla studentów są niewystarczające. Zubożenie znacznej części społeczeństwa wpływa na faktyczne ograniczenie dostępności do studiów. Brak wystarczającego zabezpieczenia finansowego może też być powodem niepowodzenia w studiowaniu. Potrzebne jest zwiększanie środków na pomoc o charakterze socjalnym, a także na poszerzenie i powiększenie stypendiów dla studentów wyróżniających się osiągnięciami. Ważnym wskaźnikiem finansowania szkolnictwa wyższego jest jednostkowy koszt kształcenia studenta, który dla szkolnictwa publicznego w 2005 roku wyniósł 10,3 tys. zł, co stanowiło w Polsce ok. 40% PKB/głowę. Wskaźnik ten w krajach doceniających wagę właściwego wyważania środków przeznaczanych z budżetu państwa na szkolnictwo wyższe waha się w granicach 60-90%. Górne wartości tego wskaźnika szczególnie są wskazane dla tych krajów, które dopiero aspirują do wyższego poziomu cywilizacyjnego. W Polsce - gdyby przyjąć podobnie jak na Węgrzech wskaźnik 86,4% - koszt ten powinien sięgnąć kwoty 22,2 tys. zł, co przemnożone przez liczbę studentów w szkołach publicznych (1 336 763) daje kwotę 29,6 mld. zł. Nakłady

na publiczne szkolnictwo wyższe w Polsce w 2005 roku wyniosły ok. 9,7 mld zł. Wyraźnie widać tu głębię niedofinansowania.

6. Postulujemy, aby rozdział środków na wynagrodzenia pomiędzy uczelnie był zgodny z dyspozycją ustawową określoną w art. 151 p.1. Pisma Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do rektorów szkół wyższych przyznające dotacje budżetową, powinny zawierać informację o środkach budżetowych przyznanych na wynagrodzenia.

6' Zasady podziału środków finansowych pomiędzy uczelnie powinny być kształtowane po rzetelnym przedyskutowaniu ze społecznością akademicką, w tym ze związkami zawodowymi działającymi w szkolnictwie wyższym.

Uzasadnienie

Przyjęta przez Parlament norma ustawowa o kształtowaniu wynagrodzeń w szkołach wyższych nie może być lekceważona i pomijana. Na straży tej normy powinien stać minister właściwy dla szkolnictwa wyższego. Podnoszony argument, że uczelnie są autonomiczne, więc uczelniom należy pozostawić decyzję jakie środki z przyznanej dotacji należy przeznaczyć na wynagrodzenia jest nadużyciem. Autonomia uczelni jest ważnym atrybutem uczelni, lecz jest to autonomia nie ponad prawem, lecz w ramach prawa. Wołą ustawodawcy jest, aby wynagrodzenia w szkołach wyższych finansowane z budżetu państwa kształtowały się wg relacji określonej w ustawie i jest to wyrazem uznania dla roli kształcenia na poziomie wyższym i uznania dla całego środowiska pracowników szkół wyższych.

7. Oczekujemy większego zaangażowania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w nadzór nad uczelniami tak, by ich działanie było zawsze zgodne z prawem i sprawiedliwością (np. art. 36 p. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym).

Uzasadnienie

Z różnych powodów mogą się zdarzać w uczelniach i zdarzają się decyzje władz uczelni niezgodne z poprawną interpretacją obowiązującego prawa. Szybka i skuteczna interwencja Ministra może w takich przypadkach zapobiec niepotrzebnemu nawarstwianiu się konfliktów i kierowaniu spraw do sądu. Do wniesienia tego postulatu upoważnia nas zebrane doświadczenie. Około rok temu zwrócono się do Ministerstwa o spowodowanie w jednej z uczelni podjęcie właściwej decyzji dotyczącej obliczania wynagrodzeń za okres urlopu. W uczelni tej wynagrodzenie za urlop uzależniono nie od wynagrodzenia należnego (chodziło o zmienne składniki wynagrodzenia), lecz od terminu wypłacenia tegoż wynagrodzenia. Pomimo podejmowanych prób Ministerstwo nie zdołało doprowadzić do usunięcia tej nieprawidłowości.

Wśród tematów z zakresu tego postulatu wnosimy o zmianę stanowiska MNiSW w sprawie uprawnień urlopowych nabytych przez bibliotekarzy mianowanych. Uważamy, że po wejściu w życie ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, zachowują oni nabyte tak uprawnienia jak i podstawę oraz rodzaj nawiązania stosunku pracy. W myśl art. 264 ust. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, brak jest podstaw prawnych do rozdzielania dla pracowników mianowanych podstawy zatrudnienia i uprawnień do urlopu. W ten sposób wypowiadają się niezależni prawnicy.

8. Występujemy o przywrócenie w uczelniach publicznych odpisu na fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 6,5% planowanych przez uczelnię rocznych wynagrodzeń osobowych brutto.

Uzasadnienie

W ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym wprowadzono odpis na fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 6,5% planowanych przez uczelnię rocznych wynagrodzeń osobowych, nominalnie zmniejszony w porównaniu do odpisu w wysokości 8% według poprzedniej Ustawy o szkolnictwie wyższym (Ustawa z dnia 12.09.1990 r. o szkolnictwie wyższym, tekst jednolity: Dz. U. z 1990 r. Nr 65 poz. 385 z późn. zm.). Zapis ten miał uporządkować sposób naliczania odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, związany tzw. „ubruttowaniem” płac, bez zmniejszenia kwot przekazywanych na ten cel. Obecnie pojawiła się interpretacja zapisu (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych), odliczająca od wynagrodzeń składkę na ubezpieczenie społeczne. Domagamy się, aby Rada Ministrów zmieniła przepis, umożliwiając uczelniom dokonanie odpisu na ZFŚS w wysokości 6,5% planowanych przez uczelnię rocznych wynagrodzeń osobowych brutto, zgodnie z intencją ustawodawcy.

W imieniu Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”

Przewodniczący KSN
/Janusz Sobieszczęński/